

[Bertel Dahlgaard.]

cialdemokratiet havde den hele politiske magt her i landet. Derfor håber jeg, at socialdemokratiet vil drage konsekvenserne af denne programudtalelse, at man som det ærede medlem hr. Hans Hedtoft selv udtrykte det, tilfulde vil forstå, at den linie, man vil følge på det økonomiske og sociale område, ikke kan være uden konsekvenser for militærpolitikken. Det ærede medlem har blot nødig at følge den vej, som det ærede medlem hr. Hans Rasmussen og det ærede medlem hr. Krag allerede har bekræftet, så har han svaret.

Kommet hertil i mine betragtninger bør jeg vist til slut gøre statsministeren en undskyldning, fordi jeg ved klarlæggelsen af det radikale venstres synspunkter har beskæftiget mig så meget med socialdemokratiets programudtalelse og så lidt med trontalen; men statsministeren vil utvivlsomt med vanlig velvilje forstå, at når jeg synes, der var så lidt af interesse i trontalen, er det rimeligt, at jeg beskæftiger mig så meget mere med, hvad det ærede medlem hr. Hans Hedtoft vel med et aktuelt udtryk ville kalde tronfølgertalen.

**Viggo Starcke:** Den grundlov, som Monrad skrev, har været fremragende. Der er i virkeligheden kun små ting at revidere i den, og som almindelig regel bør man vel indtage det standpunkt, at når man har noget godt, skal der afgørende og stærke argumenter til for at ændre det.

Det, der er enighed om i befolkningen og på rigsdagen, er, at landstinget i sin nuværende form forsvinder, og at den urimeligt høje valgretsalder ændres, så at de unge får den valgret, de har krav på. Når valgretsalderen til landstinget i dag ligger på gennemsnitligt 39 år, må man huske at på Voltaires tid lå den gennemsnitlige dødelighedsalder på ca. 39 år; og det vil dog være kedeligt, hvis man først får valgret, når man gennemsnitlig er død.

Disse to krav, landstingets afskaffelse og ændring af den høje valgretsalder, er det afgørende. De andre problemer har ikke den samme enige folkelige opinion bag sig. Vi har f. eks. fra vor side ønsket, at folkets ret til værdien af fædrelandets jord blev fæstnet i grundloven, gerne i den form, som f. eks. Grundtvig gav det i 1849: ethvert folk er sit fædrelands retmæssige grundejer og kan aldrig retmæssigt ved nogen lov

tabe sin ejendomsret. Denne sætning vil engang blive demokratiets grundlov. Vi havde ønsket begrebet værnepligt erstattet med begrebet værneret. Vi havde ønsket adgangen til direkte at appellere til befolkningen om de enkelte lovforslag udvidet, men er tilfreds med, at folkeafstemningen nu får sin plads i forfatningen.

Jo mere rigsdag og befolkning knyttes sammen, des mere styrker man folkestyret. Det er vigtigere, at folket er stærkt, og at dets repræsentant, rigsdagen, er stærk, end at regeringen er stærk. Derfor er vi imod socialdemokratiets og visse andre gamle partiers reaktionære attentat på folkestyret, når de vil gennemføre en procentregel med det ene formål at spærre adgangen til rigsdagen for nye partier. Skulle der endelig sættes en grænse, måtte man såmænd hellere udelukke sådanne gamle partier, der i praksis har vist, at de enten har fået gennemført det, de ville, og derfor er overflødige, eller har gennemført det modsatte af det, de ville, og derfor er nedbrydende.

Vi anerkender vilkårene for en grundlovsændring, som de er, og vil gøre, hvad vi kan, for at gennemføre det forslag, som snart kan ventes fra kommissionen. Spørgsmålet om tronfølgen er vigtigt, men vanskeligt. Fra vor side tillægger vi det stor, men ikke afgørende betydning. Der er stærke logiske og ideelle argumenter for at give kvinder samme rettigheder som mænd, og der er ingen tvivl om, at målet, ligeberettigelsen, står fast. Der er vistnok fuldkommen enighed om, at kvinder i hvert fald skal have den arveret, som de har f. eks. til den engelske trone og i andre monarkiske lande; men der er endnu ikke fuld enighed om, at den ældste datter ubetinget skal arve før den yngre søn. Den betingede arveret vil være et fremskridt i anerkendelsen af kvindernes rettigheder, og hvis man ikke kan opnå enighed på rigsdagen og i befolkningen om den ubetingede kvindelige arvefølge og grundloven som følge deraf skulle falde ved en folkeafstemning, bliver følgen let, at kvinderne hverken får den betingede eller den ubetingede arveret. Ved at tage den betingede arveret nu afskærer man sig ikke fra at gå videre imod målet ved en senere grundlovsrevision.

Angående den højtærede statsministers udtalelser om regeringens planer med hensyn til de islandske håndskrifter ønsker jeg